

Súd: Mestský súd Bratislava I
Spisová značka: B2-3T/110/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1221010890
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Grendárová
ECLI: ECLI:SK:MSBA1:2023:1221010890.1

Uznesenie

Mestský súd Bratislava I, samosudkyňou JUDr. Janou Grendárovou, dňa 23.augus- ta 2023 v Bratislave

r o z h o d o l :

Podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Trestného poriadku o d m i e t a

-obžalobu prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II, pod číslom konania 2 Pv
197/20/1102-18 zo dňa 05.novembra 2021 (doručená súdu dňa 09.novembra 2021)

-a obžalobu prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II, pod číslom konania 2 Pv
460/20/1102-23, zo dňa 01.apríla 2022 (doručená súdu dňa 04.apríla 2022)

a vracia vec prokurátorovi pre závažné procesné chyby.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II, č.k. 2 Pv 197/20/1102-18 zo dňa 05.novembra 2021 (doručená súdu dňa 09.novembra 2021) podal podľa § 234 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej Tr.por.) obžalobu na obvineného J. X. pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona (ďalej Tr.zák.).

Predmetnej veci bola pridelená na Okresnom súde Bratislava II spisová značka 3T/110/2021.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II, pod č.k. 2Pv 460/20/1102-23, zo dňa 01.apríla 2022 (doručená súdu dňa 04.apríla 2022) podal podľa § 234 ods. 1 Tr.por. obžalobu na obvineného J. X. pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr.zák.

Predmetnej veci bola pridelená na Okresnom súde Bratislava II spisová značka 3T/30/2022.

Dňa 30.augusta 2022 Okresný súd Bratislava II vo veci vydal uznesenie, ktorým podľa § 21 ods. 3 Tr.por. trestnú vec vedenú na Okresnom súde Bratislava II pod spisovou značkou 3 T/110/2021 spojil na spoločné prejednanie a rozhodnutie s vecou vedenou na Okresnom súde Bratislava II, pod spisovou značkou 3 T/30/2022 s tým, že predmetná trestná vec bude vedená pod spisovou značkou 3T/110/2021 (nesprávne bolo uvedené 3T/110/2022).

Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 30.augusta 2022.

Podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr.por. obžalobu podanú na súde pre prečin a zločin s výnimkou obzvlášť závažného zločinu, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody

s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej dvanásť rokov preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu.

Dňa 20.júla 2023 bol predmetný spis na základe Dodatku č. 2 k Rozvrhu práce Mestského súdu Bratislava I na rok pridelený inému zákonnému sudcovi.

Po preštudovaní spisu súd zistil predmetné skutočnosti:

Vo veci spisu bývalého Okresného súdu Bratislava II, pod pod pôvodnou spisovou značkou 3T/110/2021

bolo zistené z výsluchu obvineného zo dňa 26.marca 2021 - č. I. 52-62 - že tento má štátnu príslušnosť macedónska, národnosť Albánsko, miesto narodenia Tetovo, Severomacedónska republika (základné školské vzdelanie, stredná škola, neukončené školské vzdelanie - Tetovo, Macedónska republika) - č. I. 52.

V rámci svojho výsluchu predmetného dňa - č. I. 58 vypovedal - žiadam prítomnosť tlmočníka, nakoľko slovenský jazyk neovládam slovom aj písmom. Bol som poučený v zmysle ustanovenia § 28 Tr.por., poučeniu som v plnej miere porozumel a keďže neovládam slovenský jazyk slovom a písmom, žiadam prítomnosť tlmočníka.

Tomuto zo strany vyšetrovateľa bolo vyhovené - pri výsluchu bola prítomná tlmočnica - č.I. 58-62 a to z macedónskeho jazyka.

V rámci však poučenia vo vzťahu k obvinenému práve z vyššie uvedených skutočností, ktoré vypovedal obvinený - vo vzťahu k jeho osobe nebolo vôbec aplikované ustanovenie Trestného poriadku podľa § 28 a to najmä - § 28 ods. 4, ods. 5 Trestného poriadku. O predmetnom ustanovení nebol obvinený vôbec poučený - viď č. I. 53-60.

Pokiaľ ide o poučenie podľa § 28 Tr.por. toto ani nebolo uvedené v rámci „predtlačky“ na č. I. 53-60. I keď tak ako je to vyššie konštatované - že obvinený mal byť poučený podľa § 28 Tr.por. takéto ak poučenie práve s prihliadnutím na odseky 4 a 5 nekorešponduje s predmetnou zápisnicou.

Vo veci spisu bývalého Okresného súdu Bratislava II, pod pôvodnou spisovou značkou 3T/30/2022

bolo zistené z výsluchu obvineného zo dňa 03.septembra 2021 - č. I. 37-46, že tento má štátnu príslušnosť macedónska, národnosť Albánsko, miesto narodenia Tetovo, Severomacedónska republika (základné školské vzdelanie, stredná škola, neukončené školské vzdelanie - Tetovo, Macedónska republika) - č. I. 37.

V rámci svojho výsluchu predmetného dňa - č. I. 43 vypovedal - žiadam prítomnosť tlmočníka, nakoľko slovenský jazyk neovládam slovom aj písmom. Žiadam prítomnosť tlmočníka. Bol som poučený v zmysle ustanovenia § 28 Trestného poriadku, poučeniu som v plnej miere porozumel a keďže neovládam slovenský jazyk slovom a písmom, žiadam prítomnosť tlmočníka.

Tomuto zo strany vyšetrovateľa bolo vyhovené - pri výsluchu bola prítomná tlmočnica - č.I. 43-46, ktorá tlmočila z macedónskeho jazyka.

V rámci však poučenia vo vzťahu k obvinenému práve z vyššie uvedených skutočností, ktoré vypovedal obvinený - vo vzťahu k jeho osobe nebolo vôbec aplikované ustanovenie Trestného poriadku podľa § 28 a to najmä - § 28 ods. 4, ods. 5 Trestného poriadku. O predmetnom ustanovení nebol obvinený vôbec poučený - viď č. I. 38-46.

I keď ako vyššie súd konštatoval - bolo uvedené, že bol poučený podľa § 28 Trestného poriadku - tomuto však nekorešponduje zápisnica - a to práve s § 28 ods. 4, ods. 5 Tr.por.

V rámci novelizácie Trestného poriadku - bolo zákonom č. 1/2014 - účinným od 1.februára 2014 novelizované ustanovenie § 28 Tr.por.

Práve predmetnou novelou Trestného poriadku sa Návrhom sa transportovala smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 (ďalej smernica) o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní do právneho poriadku Slovenskej republiky. Deklarovaným cieľom smernice bolo zabezpečiť právo podozrivých alebo obvinených osôb na tlmočenie a preklad v trestnom konaní, aby sa zaručilo ich právo na spravodlivý proces. Smernica preto stanovila spoločné minimálne pravidlá, ktoré sa mali uplatňovať v oblastiach tlmočenia a prekladu v trestnom konaní v zmysle článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach a súvisiacej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej ESĽP), s cieľom posilniť vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi.

Práve z predmetných dôvodov sa rozšírilo právo na preklad a tlmočenie v trestnom konaní popri osobách uvedených v § 2 ods. 20 Trestného poriadku už aj na podozrivú osobu.

V súlade s označenou smernicou bolo rozšírené právo na preklad a tlmočenie aj na ostatné úkony v rámci trestného konania akými bola porada obvineného s obhajcom v priebehu alebo v súvislosti s procesným úkonom, podaním opravného prostriedku alebo inými procesnými podaniami. Tiež bol transportovaný článok 2 ods. 4 smernice v reakcii na judikatúru ESLP v súvislosti s právom na spravodlivý proces u osôb, ktoré nedostatočne ovládajú jazyk, v ktorom sa vedie konanie. V zmysle uvedeného preto orgán, ktorý vykonáva úkon trestného konania musel ustanoviť tlmočníka aj v prípade, ak osoba síce vyhlási, že rozumie jazyku konania, ale jej jazykové znalosti nebudú dostatočné k riadnemu uplatneniu jej práv v tomto jazyku. Tlmočník sa v takomto prípade mal priberať uznesením, proti ktorému daná osoba môže podať sťažnosť.

Práve § 28 odseku 4 Tr.por. sa transportoval článkom 3 smernice, ktorým sa rozšírilo právo na preklad základných písomností trestného konania, ktorými sa v zmysle smernice malo na mysli každé rozhodnutie, ktorým sa osoba pozbavovala osobnej slobody, každá obžaloba alebo obvinenie a každý rozsudok.

V ustanovení § 28 odseku 5 Tr.por. sa v zmysle požiadaviek smernice preto upravila možnosť rozhodnúť o preklade aj iných písomností nevyhnutných na zabezpečenie spravodlivého procesu podľa uváženia orgánu, pred ktorým sa konanie vedie.

Ak o preklad takejto písomnosti požiadal obvinený, o nevyhovení takejto žiadosti preto rozhodne daný orgán uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť obvineného. Preklad týchto uznesení možno nahraďiť aj ich ústnym pretlmočením.

Podľa § 28 ods. 4 veta prvá, druhá, tretia, piata Tr.por. zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších právnych predpisov - ak je potrebné preložiť zápisnicu o výpovedi alebo inú písomnosť, príberie sa prekladateľ opatrením. Ustanovenia odsekov 2 a 3 sa použijú primerane. Obvinenému sa písomne preloží uznesenie o vznesení obvinenia, uznesenie o vzatí obvineného do väzby, obžaloba, dohoda o vine a treste a návrh na jej schválenie, rozsudok, trestný rozkaz, rozhodnutie o odvolaní a rozhodnutie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania, tohto práva sa môže obvinený výslovne vzdať, o čom musí byť poučený, rovnako ako o dôsledkoch vzdania sa tohto práva. Preklad rozhodnutia a jeho doručenie zabezpečuje orgán, o ktorého rozhodnutie ide.

Zákon tak výslovne ustanovuje, ktoré procesné písomnosti sa povinne preložia pre obvineného do jazyka, ktorému rozumie, ak sa obvinený výslovne nevzdá práva na ich preloženie, pričom ide o tieto procesné písomnosti:

- uznesenie o vznesení obvinenia,
- uznesenie o vzatí obvineného do väzby,
- obžaloba,
- dohoda o vine a treste a návrh na jej schválenie,
- rozsudok,
- trestný rozkaz,
- rozhodnutie o odvolaní a
- rozhodnutie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania.

Ide tak o písomnosti explicitne predpokladané ustanovením § 28 ods. 4 Tr.por.

O práve vzdať sa prekladu uvedených procesných písomností, ako aj o dôsledkoch vzdania sa tohto práva musí byť obvinený poučený. Obvinený sa môže vzdať prekladu jednej, viacerých alebo všetkých uvedených písomností. Orgán, ktorý vydáva príslušnú procesnú písomnosť, poučí obvineného o jeho práve vzdať sa práva na preklad a o jeho dôsledkoch a podľa vyjadrenia obvineného zadokumentovaného do spisu vyhotoví predmetnú písomnosť s prekladom alebo bez jej prekladu.

Je v súlade s požiadavkou spravodlivého procesu, ak sa obvinený po poučení nevzdá úplne práva na preklad písomnosti podľa odseku 4, ale požiada o pretlmočenie jej obsahu a príslušný orgán mu vyhovie, pretože ide dispozičné oprávnenie obvineného vzdať sa svojho práva.

Podľa § 28 ods. 5 Tr.por. - na žiadosť obvineného alebo aj bez takejto žiadosti rozhodne orgán, pred ktorým sa konanie vedie, že sa obvinenému okrem rozhodnutí uvedených v odseku 4 písomne preloží aj inú písomnosť, ak je to nevyhnutné pre zaručenie spravodlivého procesu, najmä pre riadne uplatnenie práva na obhajobu, a to v rozsahu určenom týmto orgánom. Ak orgán, pred ktorým sa konanie vedie, nevyhovie takejto žiadosti obvineného, rozhodne o tom uznesením, proti ktorému môže obvinený podať

sťažnosť. Namiesto písomného prekladu podľa prvej vety možno takúto písomnosť alebo jej podstatný obsah pretlmočiť, ak to nemá vplyv na spravodlivosť procesu. Táto skutočnosť sa poznamená v zápisnici o úkone tak, aby bolo zrejmé, či sa pretlmočila celá písomnosť alebo ktorá jej časť. Ustanovenie prvej vety sa nepoužíja, ak už bola písomnosť alebo jej podstatný obsah

obvinenému pretlmočený alebo ak obvinený po poučení prehlási, že preklad takejto písomnosti nepožaduje.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnom konaní sa obligatórne preloží uznesenie o vznesení obvinenia, ako i obžaloba, ak sa tohto práva obvinený výslovne nevzdal.

Výslovne - znamená doslova vyjadrenie slovami ústne či písomne, že sa tohto práva vzdáva alebo nevzdáva a v tomto smere jeho zaprotokolovanie.

V priebehu celého prípravného konania - v oboch konaniach - obvinený o tomto svojom práve - § 28 ods. 4, ods. 5 Tr.por. nebol poučený a teda nemal sa ako ku nemu vyjadriť - t.j., či si ho uplatňuje, alebo, či sa ho vzdáva.

Súd tak konštatuje toto svoje tvrdenie - že predmetné vyjadrenie obvineného v zápisniciach o výsluchu obvineného nie je nijakým spôsobom zaprotokolované.

Vo vzťahu k prekladu zo slovenského jazyka do jazyka, ktorému obvinený rozumie, posudzuje príslušný orgán potrebu prekladu tak, aby bola zachovaná dostatočná možnosť uplatnenia jeho obhajobných práv (§ 34 Tr.por.).

Z obsahu však nepochybne vyplýva, že obvinený je občanom Albánska. Z obsahu spisu vyplynulo - že sám obvinený hneď pri výsluchoch vypovedal - keďže neovládam slovenský jazyk slovom a písmom, žiadam prítomnosť tlmočníka.

Z obsahu spisu nie je uvedené vzdanie sa práva na preloženie písomnosti do jazyka, ktorému rozumie. Chýba tu poučenie ustanovenia § 28 ods. 4 Tr.por. - o možnosti výslovne sa vzdať práva na preklad písomnosti a o dôsledkoch, resp. nevzdanie.

Preto rozhodnou v predmetných oboch trestných veciach je tá skutočnosť, že u obvineného nie je zrejmé či sa vzdal/nevzdal - súd preto uvádza, že sa nevzdal svojho práva na preloženie písomností do jazyka, ktorému rozumie a z obsahu spisov toho času nevyplýva, že slovenský jazyk je jazykom, ktorému obvinený rozumie.

Dostatočnosť uplatnenia obhajobných práv (§ 34 Tr.por.) predpokladá aj uplatnenie v primeranej miere a zahŕňa aj preklad základných dokumentov, medzi ktoré patria najmä rozhodnutie o pozbavení osobnej slobody, obvinenie, obžaloba a rozsudok vykonaný v primeranom čase, t.j. v čase, keď obvinený môže procesne účinne na základe ich obsahu uplatniť svoje zákonné práva. Preto ak nedošlo k ich preloženiu došlo tak k porušeniu práva na obhajobu obvineného.

Keďže obvinenému nebol v súlade so zákonom zabezpečený preklad uznesenia o vznesení obvinenia, obžaloba - považuje to súd za závažné porušenie práva na obhajobu, pretože sa tým obvinený nemal možnosť kvalifikovane vyjadriť ku skutku, ktorý sa mu kladie za vinu a v priebehu celého konania nebol v jazyku, ktorému rozumie oboznámený o čom sa trestné konanie vedie.

Pri posudzovaní toho, či obvinený dostatočne ovláda slovenský jazyk, je potrebné zohľadniť, že v rámci trestného konania sú používané aj odborné pojmy a preto ovládanie hovorovej slovenčiny nemusí nutne znamenať schopnosť obvineného adekvátne sa obhajovať v trestnom konaní.

K výsluchu obvineného orgány činné v trestnom konaní ku jeho výsluchu pribrali tlmočnúčku a to v oboch trestných veciach - alebo zo zápisnice tak ako bolo konštatované - obvinený nebol poučený podľa § 28 ods. 4, 5 Tr.por. a to tak ako to predpokladá predmetné ustanovenie.

Tlmočník bol obvinenému zabezpečený aj pri záverečnom preštudovaní vyšetrovacieho spisu v oboch konaniach - ale takýto úkon nemôže byť „zhojený takýmto spôsobom“.

V spise absentuje - keďže tak nevykonal vyšetrovateľ prokurátorom - keď dozor vykonáva on - aby dal pokyn vyšetrovateľovi - zabezpečiť do spisu vyjadrenie obvineného, či sa vzdáva na preklad písomností podľa § 28 ods. 4 Tr.por. a ak sa tohto práva nevzdá - aby do konania pribral prekladateľa za účelom zabezpečenia prekladu uznesenia o vznesení obvinenia a následne obžaloby.

Ustanovenie § 28 ods. 4 Tr.por. tak ukladá orgánom činným v trestnom konaní a súdu povinnosť obvinenému preložiť tam uvedené rozhodnutia, a to vrátane uznesenia o vznesení obvinenia, s výnimkou ak sa obvinený tohto práva výslovne vzdá.

Nepoučenie je vážnou procesnou práva a to práva na obhajobu.

Žiadosť obvineného o preklad iných písomností ako uvedených v § 28 ods. 4 Tr.por. predpokladá ustanovenie § 28 ods. 5 Tr.por., ak je preklad týchto písomností nevyhnutný na zabezpečenie spravodlivého procesu, pričom tieto dve zákonné ustanovenia je potrebné rozlišovať, nakoľko predpokladajú rozdielny procesný postup.

Počas celého prípravného konania orgány činné v trestnom konaní obvineného neupovedomili, že mu právo na tlmočníka a prekladateľa patrí, pričom v rámci prípravného konania mu zaručili len právo na tlmočníka a právo na prekladateľa mu bez bližšieho odôvodnenia odopreli.

Právo na konanie v jazyku, ktorému obvinený rozumie, je garantované aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (článok 6 ods. 3 písm. a/) ako i Ústava Slovenskej republiky (článok 47 ods. 4) a je jedným zo základných práv garantujúcich právo na spravodlivý proces.

Z vyššie popísaného postupu orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania a zákonnej dikcie ustanovenia § 28 ods. 4 Tr.por. vyplýva, že v prípravnom konaní bolo porušené právo obvineného na obhajobu (R 34/1967) - keď tomuto nebolo preložené uznesenie o vznesení obvinenia a následne obžaloba.

Ani už samotná dĺžka konania (napr. aj od podania obžaloby) nemôžu eliminovať pochybenie orgánov činných v trestnom konaní, keď nebola dodržaná dikcia ustanovenia § 28 ods. 4 Tr.por.

Nemožno v žiadnom prípade konštatovať, že by toto pochybenie nemalo za následok závažné porušenie práva obvineného na obhajobu a preto súd postupoval podľa § 241 ods. 1 písm. f/ Tr.por. - obžalobu odmietol a vrátil vec prokurátorovi - pre závažné procesné chyby, ktoré mali za následok porušenie ustanovení zabezpečujúcich práva obhajoby.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu môžu prokurátor aj obvinený podať sťažnosť do troch pracovných dní odo dňa oznámenia na Krajský súd v Bratislave prostredníctvom Mestského súdu Bratislava I.
Podaná sťažnosť má odkladný účinok.